

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Monika Roslan – Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 listopada 2022 r. w Warszawie

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 11 kwietnia 2019 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

M. S. w dniu 15 maja 2019 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2019 r., znak: (...). Odwołujący wniósł o uchylenie lub zmianę zaskarżonej decyzji i uznanie jego niezdolności do pracy oraz przywrócenie prawa do pobierania świadczenia. Ubezpieczony wskazał, że w dziewiątym miesiącu życia zachorował na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. W jego ocenie do dzisiejszego dnia jest osobą głucho-niemą bez szans na odzyskanie słuchu (odwołania z dnia 15 maja 2019 r., k. 3-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony miał przyznane prawo do renty socjalnej w okresie od 1 marca 2014 r. do 28 lutego 2019 r. na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 15 stycznia 2016 r. Następnie w dniu 29 stycznia 2019 r. złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do świadczenia, jednakże lekarz orzecznik oraz komisja lekarska ZUS uznały, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy. Mając na uwadze powyższe ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej (odpowiedź na odwołanie z dnia 31 maja 2019 r., k. 6 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. S. ukończył szkołę zawodową u profilu piekarza. Ubezpieczony zatrudniony był w (...) Sp. z o.o. we W. w wymiarze 1/2 etatu w okresie od 27 lipca 2015 r. do 27 stycznia 2016 r. na stanowisku pracownika kuchni oraz w (...) (...) w W. w wymiarze 3/4 etatu w okresach od 1 lutego 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. na stanowisku kasjer junior oraz od 1 maja 2017 r. do nadal na stanowisku kasjer senior (świadectwo pracy z dnia 27 stycznia 2016 r. oraz umowy o pracę z dnia 1 lutego 2016 r., 29 kwietnia 2016 r. i 27 kwietnia 2017 r., k. 121-127 a. s.).

Odwołujący był uprawniony do renty socjalnej za okres od 1 marca 2014 r. do 28 lutego 2019 r. na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 marca 2017 r. oddalającego apelację od

wyroku Sądu Okręgowego w Płocku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 stycznia 2016 r. (wyroki z dnia 15 stycznia 2016 r. i 10 marca 2017 r., akta ZUS).

Ubezpieczony w dniu 31 stycznia 2019 r. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej (wniosek z dnia 31 stycznia 2019 r., akta ZUS).

W toku postępowania wyjaśniającego zarówno lekarz orzecznik, jak i komisja lekarska ZUS uznały, że odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy, co stanowiło podstawę do wydania przez organ rentowy zaskarżonej decyzji z dnia 11 kwietnia 2019 r., znak: (...) odmawiającej prawa do renty socjalnej (orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 5 marca 2019 r. i komisji lekarskiej ZUS z dnia 27 marca 2019 r. oraz decyzja z dnia 11 kwietnia 2019 r., akta ZUS).

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty laryngologa na okoliczność czy odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa, to na jaki okres oraz czy naruszenie sprawności organizmu powstało przed ukończeniem 18-tego roku życia, w trakcie nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25-tego roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, a także czy może wykonywać pracę dostępną na otwartym rynku pracy czy jedynie w zakładach pracy chronionej (postanowienie z dnia 1 października 2019 r., k. 16-17 a. s.).

U odwołującego rozpoznano obustronny głęboki niedosłuch zmysłowo-nerwowy w wieku 9 miesięcy po zachorowaniu na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Ubezpieczony posługuje się językiem migowym. M. S. nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Nie może jedynie wykonywać obowiązków pracowniczych w warunkach ponadnormatywnego hałasu, na wysokości oraz przy urządzeniach mechanicznych będących w ruchu. Odwołujący może pracować w warunkach pracy chronionej na stanowisku piekarza. Wykonywanie pracy pozwoliłoby mu na zabezpieczenie materialne oraz byłoby formą terapii ze względu na zapobiegnięcie izolacji społecznej (opinia główna biegłego sądowego z zakresu laryngologii E. T., k. 36 a. s.).

Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłego sądowego laryngologa poprzez wskazanie czy stan zdrowia odwołującego uległ zmianie po zakończeniu ostatniego okresu pobierania renty socjalnej, czy nastąpiła poprawa, a jeżeli tak, to jaka oraz co powoduje, że w opiniowanym okresie brak jest podstaw do ustalenia, że jest on całkowicie niezdolny do pracy (zarządzenie z dnia 18 sierpnia 2020 r., k. 52 a. s.).

Odwołujący, oprócz świadczenia pracy na stanowisku piekarza w warunkach chronionych w towarzystwie oraz pod nadzorem współpracowników, może wykonywać również niektóre prace fizyczne po przyuczeniu stanowiskowym. M. S. może również wykonywać obowiązki pracownicze przy komputerze. Nadto ubezpieczony posiada ograniczoną zdolność do pracy w tzw. normalnych warunkach. Stan zdrowia odwołującego od ostatniego okresu pobierania renty socjalnej nie uległ zmianie (opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu laryngologii E. T., k. 55-56 a. s.).

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty medycyny pracy na tożsame okoliczności, jak w postanowieniu z dnia 1 października 2019 r. (postanowienie z dnia 2 listopada 2020 r., k. 69 a. s.).

Nie nastąpiła poprawa stanu zdrowia odwołującego w stosunku do okresu, w którym uprawniony był do renty socjalnej. Naruszenie sprawności organizmu powstało przed ukończeniem 18-tego roku życia, czego dowodzi stwierdzona głuchoniemota powstała w dziewiątym miesiącu życia odwołującego po zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych. Stan jego zdrowia nie pozwala mu na wykonywanie pracy w normalnych warunkach. Odwołujący jest zdolny do pracy zarobkowej jedynie w warunkach pracy chronionej przy odpowiednim oprzyrządowaniu stanowisku pracy dla osoby niesłyszącej. Zachowanie zdolności do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej na specjalnie przystosowanym stanowisku jest równoznaczne z całkowitą niezdolnością do pracy. Biorąc pod uwagę rodzaj jego schorzenia oraz brak możliwości komunikowania się z otoczeniem na drodze werbalnej w warunkach otwartego rynku pracy nie istnieją stanowiska, na których mógłby podjąć pracę wykonując ją samodzielnie bez zagrożenia dla zdrowia i życia. Takie zatrudnienie wymagałoby tłumacza języka migowego oraz opieki ze strony osób słyszących posługujących się mową. Warunki takie mogą zapewnić wyspecjalizowane zakłady pracy chronionej. Praca piekarza mogłaby być wykonywana tylko w warunkach specjalnych. Ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy na okres od 1 marca

2019 r. do 1 marca 2024 r., ponieważ musi podjąć czynności celem poprawy stanu zdrowia (opinia biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy B. J., k. 97-101 a. s.).

W związku z zastrzeżeniami wniesionymi przez organ rentowy Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza laryngologa z wyłączeniem biegłego sądowego E. T. na okoliczności jak w postanowieniu z dnia 1 października 2019 r. (pismo procesowe z dnia 14 lutego 2022 r. i postanowienie z dnia 4 czerwca 2022 r., k. 111 i 141 a. s.).

W zakresie laryngologicznym w stanie zdrowia odwołującego rozpoznano obustronny głęboki niedosłuch zmysłowo-nerwowy, brak wykształcenia mowy, zaaparowany aparatami słuchowymi obustronnie od drugiego roku życia, przebyte zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych ropne w okresie prelingwalnym oraz skrzywienie nosa zewnętrznego i przegrody nosa z zaburzeniami jego drożności. Zdiagnozowane schorzenia nie powodują całkowitej niezdolności do pracy. Ubezpieczony jest osobą prawidłowo zorientowaną co do czasu, otoczenia i lokalizacji. Ponadto nawiązuje kontakt i posługuje się od dzieciństwa językiem migowym. Odwołujący jest sprawny fizycznie i nie ma zaburzeń koordynacji ruchowej. Nie ma zawrotów głowy ani zaburzeń równowagi, jak również nie ma zaburzeń czucia powierzchownego ani głębokiego, niedowładów ani porażań. M. S. był w stanie podjąć i kontynuować pracę w zawodzie kasjera, co wynikało wprost z przedstawionych przez niego umów o pracę. Ubezpieczony nie jest w stanie wykonywać obowiązków podczas ponadnormatywnego hałasu, na wysokości do i powyżej 3 metrów, w wykopach oraz przy maszynach w ciągłym ruchu (opinia biegłego sądowego z zakresu laryngologii I. R., k. 167-173 a. s.).

Strony nie wniosły uwag do w/w opinii biegłego sądowego (pismo procesowe z dnia 3 października 2022 r., k. 205 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach niniejszej sprawy, w tym na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych oraz opinii biegłych sądowych z zakresu: laryngologii E. T. i I. R., a także medycyny pracy B. J..

Autentyczność oraz zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron procesu, dlatego Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Sąd jako materiał kluczowy dla rozstrzygnięcia sprawy uznał opinie powołanych biegłych sądowych, albowiem dowody te pozwoliły na dokładne określenie zakresu dysfunkcji jakie występują w stanie zdrowia odwołującego. Opinie wydane zostały w oparciu o obiektywne wyniki badań ubezpieczonego, a biegli lekarze sporządzający te opinie są specjalistami w swoich dziedzinach, posiadającym bogatą wiedzę medyczną i wieloletnie doświadczenie zawodowe. Zaznaczenia wymaga, że zdaniem biegłego z zakresu medycyny pracy stan zdrowia odwołującego wskazuje, że jest on całkowicie niezdolny do pracy. Jednakże podstawę ustaleń w sprawie stanowiły opinie biegłych sądowych laryngologów, które korelowały ze sobą, a ponadto zostały logicznie uzasadnione. W związku z tym Sąd uznał za własne wnioski biegłych sądowych, za wyjątkiem specjalisty z zakresu medycyny pracy. Jako jedyny biegły opiniujący w sprawie stwierdził, że u odwołującego utrzymywała się całkowita niezdolność do pracy. Wymaga podkreślenia, że żaden z pozostałych biegłych nie uznał, aby ubezpieczony był w dacie wydania zaskarżonej decyzji całkowicie niezdolny do pracy, przez co wnioski B. J. w tym zakresie nie zasługują na uwzględnienie. Uszło uwadze biegłemu chociażby, że odwołujący w okresach pobierania renty socjalnej był zatrudniony na stanowisku kasjera w jednym z hipermarketów, który nie jest zakładem pracy chronionej. Oznacza to, że pomimo swoich dysfunkcji zdrowotnych jest w stanie wykonywać obowiązki pracownicze, za wyjątkiem tych, o których wspominali biegli sądowi z zakresu laryngologii. Nadto należy zaznaczyć, że ostatnia opinia laryngologiczna nie była kwestionowana przez strony, co oznacza, że wypowiedziana w niej ocena stanu zdrowia ubezpieczonego jest prawidłowa i aktualna.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2019 r., znak: (...), jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1340 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą socjalną” - renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18-tego roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25-tego roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

W myśl art. 5 ustawy socjalnej, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą emerytalną”.

Zgodnie z art. 12 ustawy emerytalnej, niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu.

W świetle art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej, przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonej.

Prawo do świadczenia w postaci renty socjalnej przysługuje zatem w wypadku wypełnienia wszystkich przesłanek zawartych w art. 4 ust. 1 ustawy socjalnej. Sąd zważył, że w szczególności u osoby wnioskującej musi zaistnieć całkowita niezdolność do pracy ustalana w trybie przepisów ustawy emerytalnej. W niniejszej sprawie jedyną kwestią sporną było zatem ustalenie, czy ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy oraz, czy niezdolność ta powstała przed ukończeniem 18-tego roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25-tego roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Sąd zważył, że pozostałe przesłanki związane z prawem do świadczenia nie stanowiły przedmiotu sporu między stronami.

Na podstawie analizy zgromadzonej dokumentacji medycznej w toku postępowania dotyczącej stanu zdrowia odwołującego oraz w oparciu o opinie biegłych sądowych z zakresu laryngologii Sąd doszedł do przekonania, że nie jest on osobą całkowicie niezdolną do pracy. Niewątpliwie ubezpieczony posiada problemy zdrowotne w związku z zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych, do którego doszło, gdy był dzieckiem. Jednakże zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, aby ubiegający się o prawo do pobierania renty socjalnej mógł ją utrzymać, musi być uznany za całkowicie niezdolny do pracy w odpowiednim czasie zakreślonym przez ustawę. Zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że w stanie zdrowia ubezpieczonego nie stwierdzono takich defektów, które dawałyby możliwość do uznania jego za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Z oceny materiału dowodowego wynika, że wnioski wyprowadzone ze sporządzonych opinii przez biegłych sądowych laryngologów Sąd uznał za własne i nie ma podstaw do polemiki i dokonania odmiennej oceny. Ostatnia opinia laryngologiczna nie została zakwestionowana przez odwołującego, który obecnie utrzymuje się na rynku pracy, ponieważ wykonuje obowiązki pracownicze z tytułu umowy o pracę zawartej z (...) (...) w W.. Ustalony fakt wskazuje, że ubezpieczony, pomimo rozpoznanych schorzeń, jest w stanie pracować na stanowisku kasjera.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że przeprowadzone postępowanie dowodowe było wystarczające, aby w sposób prawidłowy ustalić stan zdrowia M. S.

w dacie wydania zaskarżonej decyzji. Z tych też względów oddalono odwołanie ubezpieczonego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w tenorze wyroku.